

REFORM

**Społeczny Fundusz Klimatyczny –
czy tym razem wykorzystamy szansę
na zaplanowanie transformacji?**

Aleksander Śniegocki i Zofia Wetmańska
Instytut Reform

Warszawa, marzec 2023

Instytut Reform – kim jesteśmy?

- Instytut Reform – to **niezależny think tank** założony pod koniec 2021 r., który wspiera ciągłe doskonalenie procesu formułowania, wdrażania, monitorowania i oceny polityk publicznych w Polsce, Europie i na świecie
- Jednym z kluczowych obszarów działania Instytutu jest wsparcie **transformacji energetycznej oraz ochrony klimatu**.

Agenda

14:30 – 14:40

Powitanie uczestników i przedstawienie planu spotkania
Instytut Reform, Fala Renowacji

14:40 – 14:55

Społeczny Fundusz Klimatyczny – prezentacja wprowadzająca
Instytut Reform

14:55 – 15:05

Społeczny Fundusz Klimatyczny – perspektywa branży budynkowej
Fala Renowacji

15:05 – 15:15

Społeczny Fundusz Klimatyczny – perspektywa administracji publicznej
Przedstawiciel/ka NFOŚiGW, TBC

15:15 – 15:30

Komentarze interesariuszy i ekspertów:

- Katarzyna Wardal-Szmit, Knauf Insulation
- Alicja Piekarz, Polska Zielona Sieć

15:30 – 16:30

Dyskusja z udziałem wszystkich uczestników spotkania
Moderacja – Instytut Reform

16:30 – 16:45

Podsumowanie dyskusji oraz networking

Co zmienia ETS2 na mapie unijnych regulacji klimatycznych dla budynków i transportu?

Instrumenty UE

Decyzje krajowe

Effort Sharing Regulation (ESR) – cele krajowe dla sektorów poza EU ETS

Państwa wdrażają polityki redukcyjne dla transportu i budynków

Ogólnounijne standardy wspierają realizację celów ESR

Elastyczności ESR, w tym handel emisjami (AEA) – ryzyko braku realizacji celu oraz kosztownych transferów AEA

Nowe elementy w ramach FF55

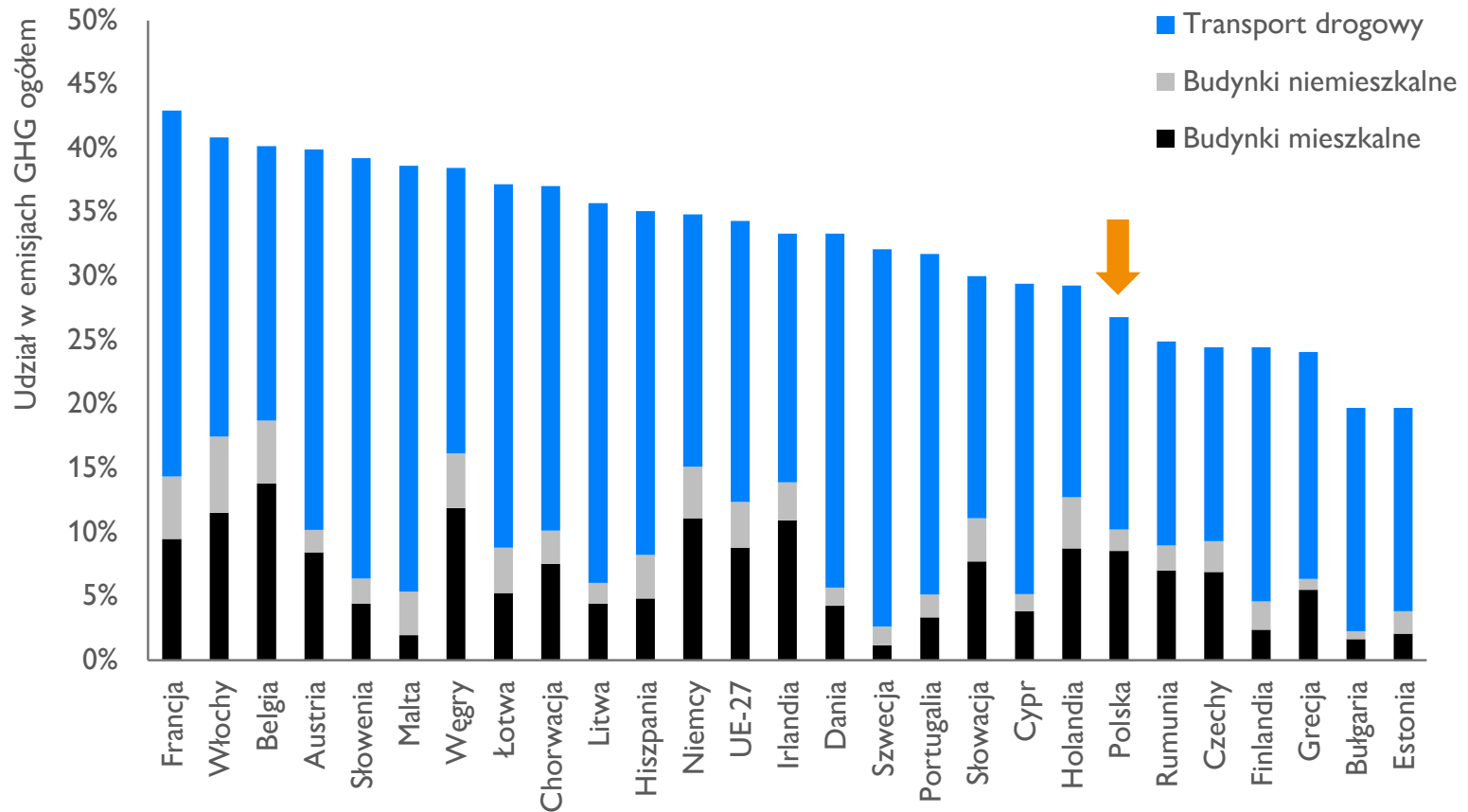
Ogólnounijny ETS2 dostarcza bezpośrednich bodźców do redukcji emisji w transporcie i budynkach

Kraje wybierają sposoby wydatkowania środków ze **Spółecznego Funduszu Klimatycznego**

Budynki i transport w ETS2

ETS2 pokryje ponad 1/3 emisji w UE oraz ponad 1/4 w Polsce

Źródło: Instytut Reform na podstawie danych Eurostatu

Mechanizm działania ETS2 i wpływ na konsumentów

Włączenie sprzedawców paliw
(np. Orlen, PGNiG, sprzedawcy węgla)
do systemu ETS2

Konieczność zakupu uprawnień do emisji zwiększa
koszt sprzedaży paliw

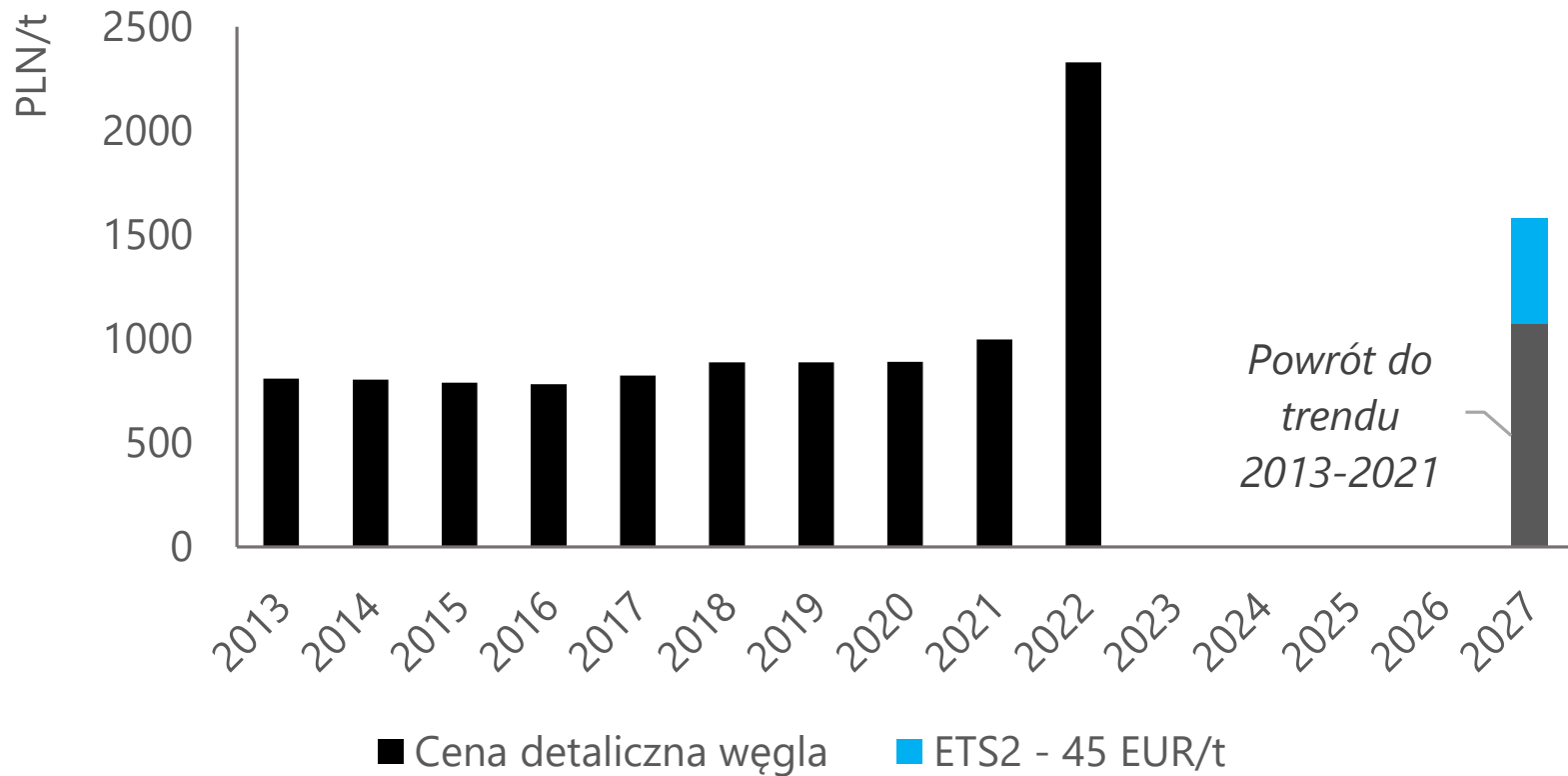
Sprzedawcy paliw przerzucają koszty ETS2
na konsumentów

Bodziec cenowy dla konsumentów
do ograniczenia zużycia paliw kopalnych
bez włączania ich bezpośrednio do handlu emisjami

ETS2 → brak powrotu do „taniego” węgla

Przeciętna cena detaliczna węgla - dane GUS
Wpływ ETS2 - szacunki Instytutu Reform

Spółeczny Fundusz Klimatyczny: redystrybucja środków w ramach UE

	Udział w emisjach objętych ETS2	Udział w Społecznym Funduszu Klimatycznym	Wielkość alokacji z Funduszu, mld EUR
Polska	8%	18%	11,4
Rumunia	2%	9%	6,0
Pozostała Europa Środkowo-Wschodnia	9%	17%	11,2
Niemcy	23%	8%	5,3
Francja	15%	11%	7,3
Włochy	14%	11%	7,0
Hiszpania	9%	11%	6,8
Grecja	2%	6%	3,6

Źródło: Instytut Reform na podstawie danych KE oraz Eurostatu

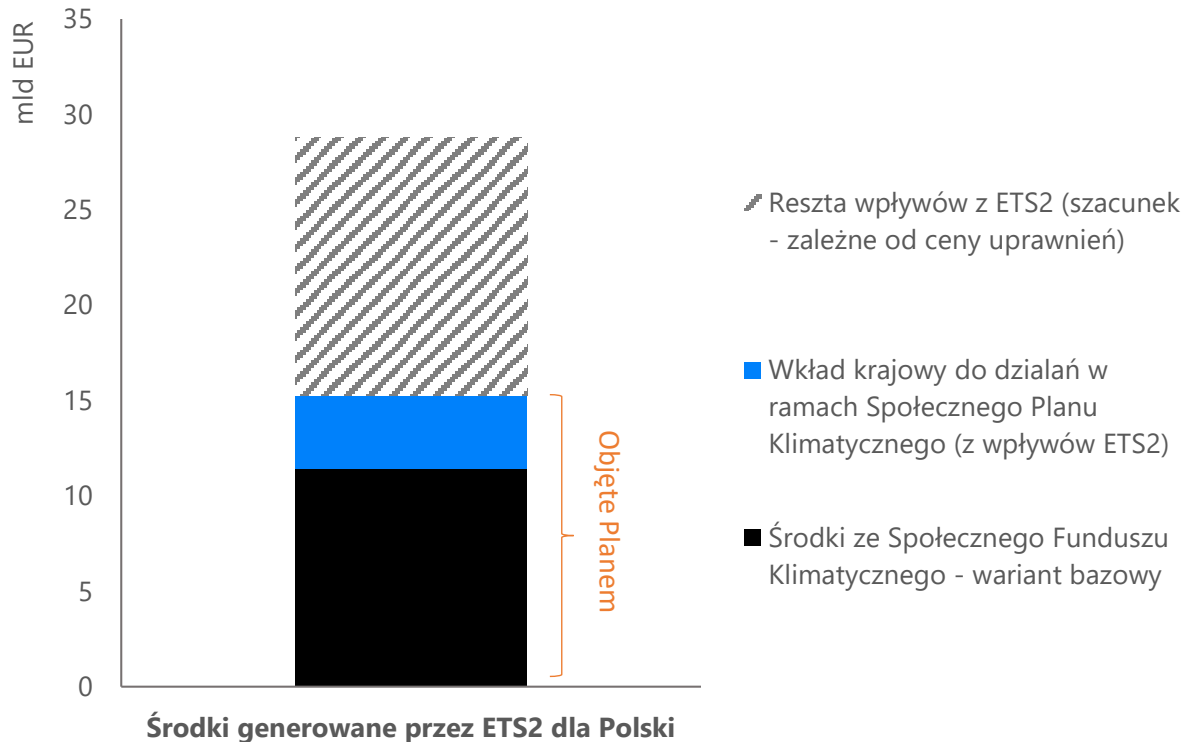
Społeczny Fundusz Klimatyczny: źródła finansowania

- **Maksymalna wielkość Funduszu zdefiniowana z góry:**
  - do 65 mld EUR w latach 2026-2032 – wariant bazowy
  - do 54,6 mld EUR – wariant niski, w razie opóźnienia ETS2 o rok (przy wysokich cenach paliw)
- **Finansowany z ETS1 i ETS2 za pośrednictwem budżetu UE:**
  - SFK jako nowa pozycja w budżecie UE, przy zapewnionych dochodach z ETS1 (50 mln uprawnień, ok. 5 mld EUR) i ETS2
  - brak pewności co do cen uprawnień → sprzedaż uprawnień ETS2 aż do osiągnięcia wymaganych dochodów lub wyczerpania puli
  - **szacunkowo** na sfinansowanie Funduszu wystarczy **ok. 20% dochodów z ETS2** (szacunki KE mówiły o 25% dla większego Funduszu i mniejszego zakresu ETS2) → w praktyce wyczerpanie puli bardzo mało prawdopodobne
  - **pozostałe dochody z ETS2 trafiają do rządów**
- **Współfinansowanie** działań finansowanych z SFK przez państwa członkowskie: **min. 25%**
  - Mogą w tym celu wykorzystać własne dochody z ETS2
- Fundusz **zarządzany przez Komisję Europejską**, która udostępnia środki rządów po spełnieniu warunków – w tym przedstawienia **Społecznego Planu Klimatycznego**

Polska:
11,4 mld EUR – bazowo
9,6 mld EUR – wariant niski

Spółeczny Fundusz Klimatyczny: kalendarz wdrażania

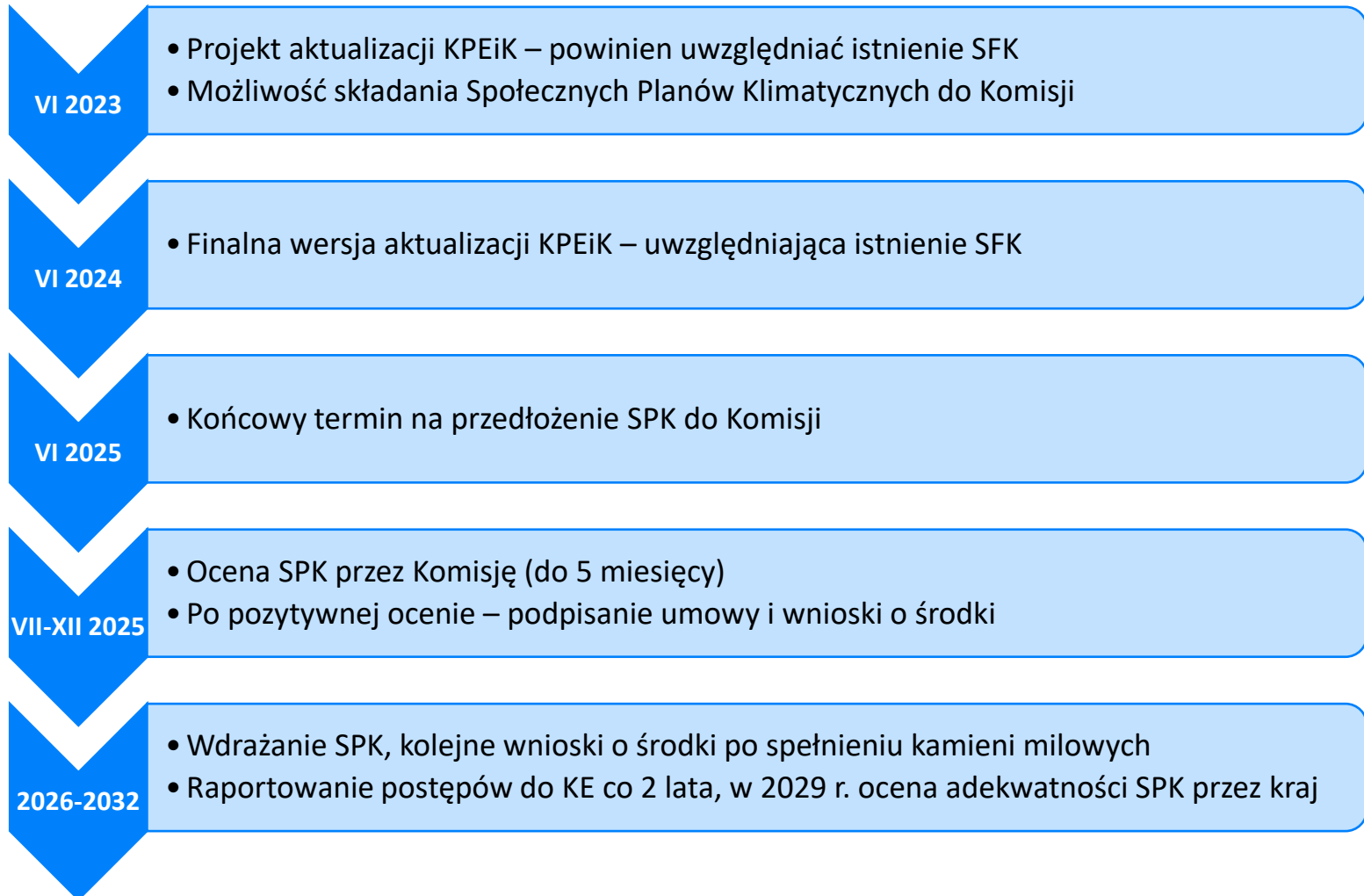
Łączne środki dla Polski dostępne w latach 2026-2032

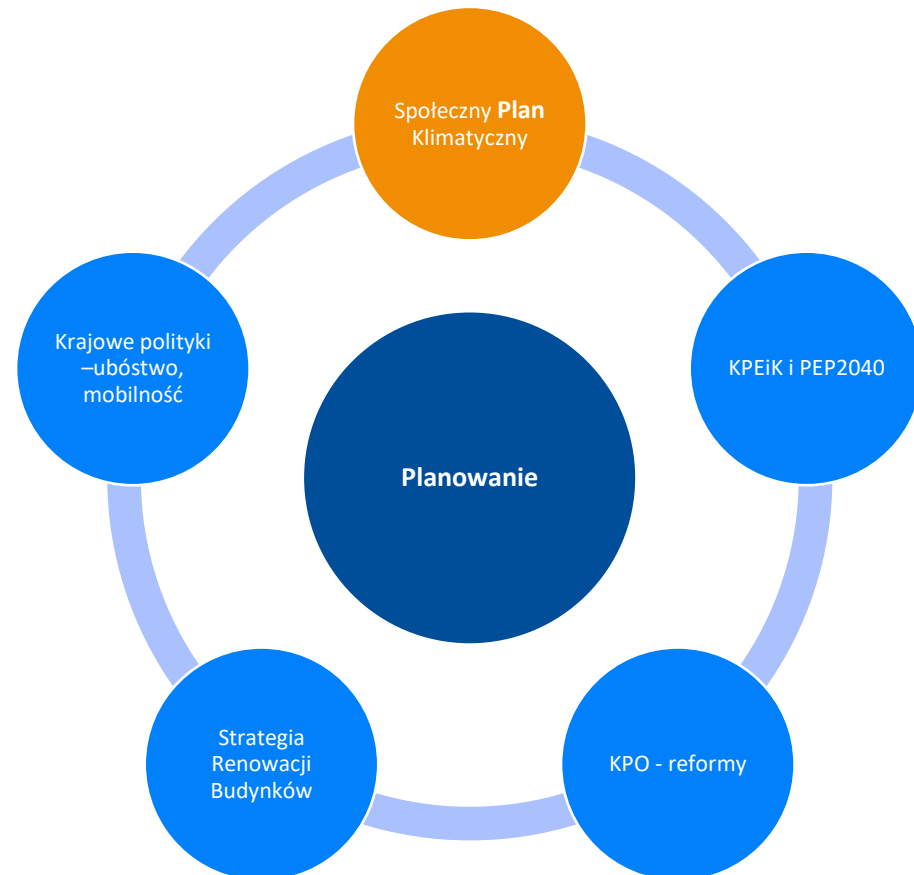
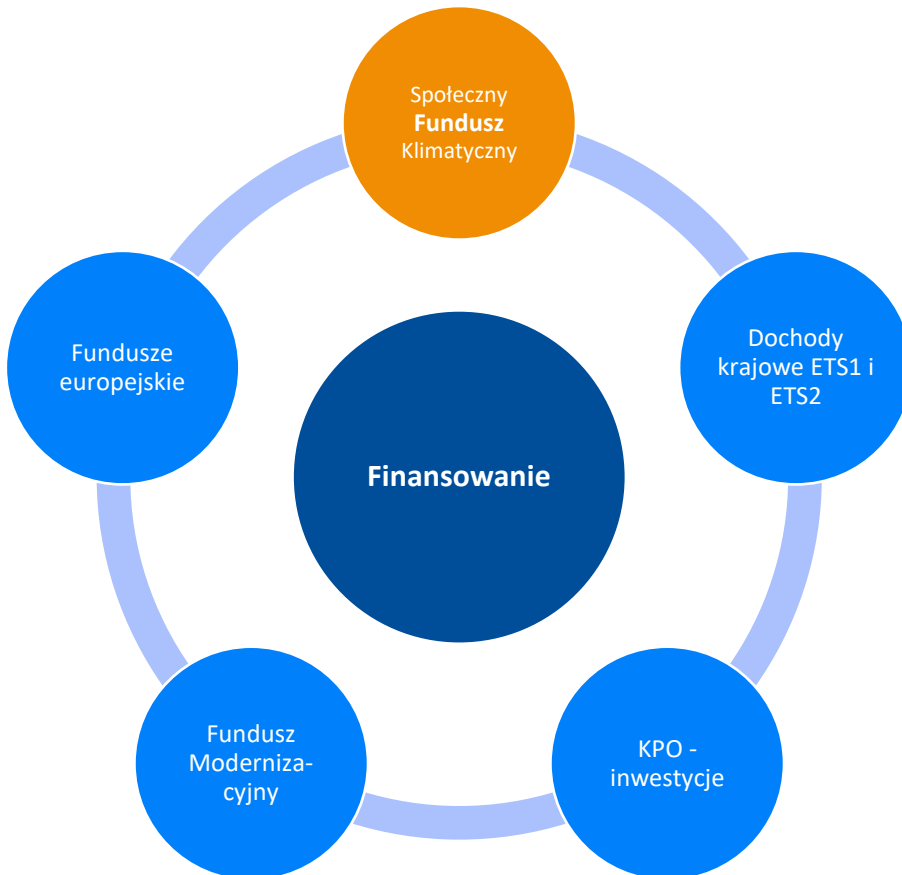
- Społeczny Plan Klimatyczny: (SFK wraz z wkładem krajowym): 15 mld EUR, a więc **10 mld PLN rocznie od 2026 do 2032 r.**
- Przy założeniu pokrycia wkładu krajowego z ETS2 – „wolne” dochody z ETS2 zbliżone do wielkości środków pokrytych Planem
- Uwaga: Plan może obejmować wcześniej istniejące działania → ryzyko braku pełnej „dodatkowości”

Źródło: Instytut Reform na podstawie tekstu regulacji oraz szacunków KE

Społeczny Fundusz Klimatyczny: kalendarz wdrażania

Społeczny Fundusz Klimatyczny na tle innych instrumentów i planów

Spółeczny Plan Klimatyczny: wytyczne Komisji

Beneficjenci

- Gospodarstwa domowe w trudnej sytuacji – ubóstwo energetyczne, ubóstwo związane z mobilnością
- Mikro- i małe przedsiębiorstwa

Zakres Planu

- Inwestycje i „działania” (measures) – w tym reformy
- Ocena stanu wyjściowego: wpływ ETS2 na ceny, liczba wrażliwych podmiotów, istniejące działania
- Planowane polityki i środki wg rodzaju
- Ocena wpływu planowanych polityk, kosztu Planu

Wspierane działania

- Inwestycje – infrastruktura oraz technologie zeroemisyjne dla budynków i mobilności
- Wsparcie dochodowe: max. 37,5% kosztów Planu, tymczasowe i malejące z czasem

Spółeczny Plan Klimatyczny: przykłady działań

Renowacja budynków

Spółeczności energetyczne

Dostęp do energooszczędnych mieszkań społecznych

Dekarbonizacja systemów ogrzewania, w tym integracja OZE i magazynowania

Infrastruktura ładowania dla pojazdów elektrycznych

Rozwój rynku używanych pojazdów elektrycznych

Wsparcie na zakup rowerów elektrycznych

Współdzielona mobilność

Poprawa kompetencji, edukacja i wzrost świadomości

SPK a KPEiK i KPO – lessons learned

Potrzebne wczesne i kompleksowe planowanie

Potrzebna transparentność, włączenie interesariuszy i obywateli

Uwaga na przenoszenie istniejących wydatków do SPK

Uwaga na ignorowanie składnika reform w Planie

Pamiętajmy o perspektywie po 2030 r.

Pamiętajmy o komunikacji: ETS2 dostajemy w pakiecie z SFK

Pytania do dyskusji

1. Jak zarządzić wyborem:
  - ile na mobilność, ile na ubóstwo energetyczne?
  - ile na osłony (czy max.?), ile na inwestycje?
  - ile na gospodarstwa domowe, ile na MŚP?
  - jeśli na MŚP to które?
  - jakie kryteria oceny priorytetowych inwestycji?
2. Jak efektywnie łączyć SFK z innymi środkami - KPO, ETS1?
3. Czy musimy czekać na uruchomienie funduszu, czy powinniśmy ruszyć wcześniej korzystając z KPO i ETS1 jako finansowania pomostowego?
4. Co robić ze środkami z ETS2 poza SFK?
5. Czy i jak pokazywać obywatelom, że środki z SFK pochodzą z ETS2?

RE:FORM

Dziękujemy za uwagę

Aleksander Śniegocki
aleksander.sniegocki@ireform.eu

Zofia Wetmańska
zofia.wetmanska@ireform.eu

Fundacja Instytut Reform
office@ireform.eu